

(38,5%) та обговорення законопроектів (38,8%)» [3]. Отже, проблема не стільки в недостатній обізнаності громадян, скільки у внутрішній пасивності, неготовності включатися у громадську діяльність з особистісних причин.

Тож ми обстоюємо думку, що у практиці вищої школи, яка сьогодні дає шлях у життя більшості української молоді, слід особливу увагу приділяти саме формуванню навичок соціально активної поведінки, призвичаювати студентів до небайдужості не лише на рівні констатування недоліків, а й шляхом активного залучення до усунення проблем на суспільному рівні.

Список використаних джерел:

1. Вінтюк Ю. Особливості мотивації до громадської активності у студентів у сучасних умовах / Ю. Вінтюк // Соціогуманітарні проблеми людини. – 2010. – №4. – С. 236–245.
2. Уйсімбаева М. Соціальна активність особистості як чинник суспільного розвитку / М. Уйсімбаева. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до дж. https://www.cuspu.edu.ua/ua/2014-rik/2-mizhnarodna-internet-konferentsiya-2014/section-3/1273-socialna_aktivnist_osobistosti_yak_chinnik_suspilnogo_rozvitku
3. Українці залучені до громадської діяльності, але уникають активної участі: результати соціального опитування // Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва: офіційний сайт. [Ел. ресурс]. – Режим доступу до дж. <https://dif.org.ua/article/ukraintsi-zalucheni-do-gromadskoi-diyalnosti-ale-unikayut-aktivnoi-uchasti>

МОДЕЛЬ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ ПРИРОДНИЧОГО ФАКУЛЬТЕТУ ПОЛТАВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ В.Г. КОРОЛЕНКА

Новописьменний С.А.
(Полтава, Україна)

Тенденції розвитку освітніх інститутів сучасного суспільства в цілому характеризуються прагненням актуалізувати увагу населення на проблемі збереження здоров'я.

Стан здоров'я студентів природничого факультету залежить від багатьох чинників: біологічних, природно-кліматичних, екологічних тощо. Найважливішим чинником є освітньо-культурне середовище у якому відбувається розвиток особистості [3].

Як зауважується в багатьох дослідженнях і як свідчить реальна педагогічна практика, освіта сьогодні має патогенний характер і багато в чому негативно, відбивається на стані здоров'я студентів, призводить до ослаблення їх адаптивних, можливостей.

Однією з наріжних компетенцій особистості, на формування якої важливо зосередити увагу факультету (відповідно до вимог компетентнісного підходу як методологічного підґрунтя сучасної освіти), є компетенція збереження здоров'я.

Виходячи з вищесказаного, можна зазначити, що найважливішим завданням сучасного навчального закладу, орієнтованого на збереження та зміцнення здоров'я є ефективний, гармонійний розвиток, безболісний «вступ» у завтрашнє життя з досить жорсткими вимогами до особистості.

Основна мета нової моделі навчального закладу сприяння здоров'ю, виховання здорової, висококультурної, працездатної, гармонійно розвиненої особистості, яка може реалізуватися в полікультурному просторі, створення соціального й фізичного середовища, яке б сприяло зміцненню фізичного, психічного та духовного здоров'я студента [1].

Засоби реалізації

Реалізація цієї мети може бути досягнена шляхом вирішення головних завдань:

1. Формування валеологічної культури особистості як частини загальної культури, що ґрунтується на індивідуальній філософії здоров'я і заснована на компетенції збереження здоров'я.

2. Виховання психофізичної стійкості до стрес-факторів, що виникають у процесі життєдіяльності, здатності формувати своє здоров'я та управляти ним, регулювати фізіологічні процеси свого організму згідно з природними можливостями.

3. Формування імунітету до девіантної поведінки та асоціальних вчинків.

4. Створення здоров'язберігаючої педагогічної системи.

Засобами реалізації такої моделі є педагогічні технології та система виховання, зорієнтовані на збереження здоров'я, які б формували в усіх учасників освітньо-виховного процесу позитивну мотивацію на здоровий спосіб життя, свідоме, відповідальне та обережне ставлення до здоров'я [9].

Необхідні умови

Необхідними умовами для цього є:

1. Сучасний педагогічний менталітет викладача. Нездоровий, невротичний, незацікавлений у зростанні свого професіоналізму та валеологічної компетентності педагог не може створити навколо себе здорове середовище, бути прикладом для студентів.

2. Сучасний менталітет сім'ї як основного середовища передачі дитині першорядних та найбільш фундаментальних чинників способу життя та загальнолюдських культурних цінностей.

3. Забезпечення умов для реалізації базових потреб усіх учасників педагогічного процесу; створення на факультеті атмосфери культу здорового способу життя; відпрацювання системи стимулювання здорового способу життя та акмеологічної позиції студентів; залучення до валеологічної та фізкультурно-оздоровчої життєдіяльності студентів, педагогів, батьків, технічних працівників, громадськості; стимулювання необхідності отримання знань про здоров'я; збільшення контактів факультету з медичними, оздоровчими закладами.

4. Створення на базі факультету громадських організацій і клубів спортивно-оздоровчого спрямування, що мають за мету впровадження в навчально-виховний процес сучасних профілактичних методик та програм, спрямованих на збереження здоров'я, організацію дозвілля та активного відпочинку учасників освітнього процесу в позаурочний час.

5. Системний і комплексний підходи до вирішення основних завдань програми «Шлях до гармонії», їх матеріально-технічне та фінансове забезпечення:

– робота з педагогами з метою формування в них валеологічної культури (семінари, тренінги, спортивні заходи тощо);

– підготовка матеріалів і створення бази даних для проведення моніторингу стану здоров'я студентів;

– створення груп спортивно-оздоровчого спрямування, які б працювали за спеціальними молодіжними програмами (спеціалізації: китайська гімнастика ушу, вільна боротьба, айкідо, сучасна хореографія, народний та спортивний танок, аеробіка, шейпінг-юні);

– створення Центру сприяння здоров'ю «Енергія плюс»; розширення мережі спортивних секцій та оздоровчих груп; розробка методичних рекомендацій для викладачів «Про проведення фізкультхвилинок у режимі навчального дня, на основі вправ із класичної хатха-йоги»;

– упровадження профілактичних програм «Діалог», «Рівний – рівному», «Факультет проти СНІДу» [4].

Очікувані результати

Глобальний – забезпечення фізичного, психічного та духовного здоров'я як підростаючого так і дорослого покоління.

Дидактичний – озброєння учасників навчально-виховного процесу необхідними знаннями в галузі охорони здоров'я, прищеплення їм умінь, навичок і звичок, що сприяють попередженню травматизму, забезпечують збереження здоров'я, працездатності й довголіття.

Методичний – озброєння суб'єктів навчально-виховного процесу знаннями фізичних основ процесів життєдіяльності людини та її гігієни, елементарною лікувально-профілактичною інформацією про найбільш поширені патологічні, соматичні та психічні хвороби, про негайну долікарську допомогу і самопомогу, елементарні лікувальні процедури та способи догляду за хворими, санітарно-епідемічними знаннями, включаючи принципи та організацію системи охорони здоров'я в країні, епідеміологію інфекційних та венеричних хвороб, а також знаннями про шкідливий вплив на організм людини наркотичних і психотропних засобів.

Інтегрований – сформованість стійкої мотивації і настанов на збереження та зміцнення здоров'я, реалізація і практичне використання навичок здорового способу життя учасниками груп (студенти, батьки, викладачі тощо). Поступове покращення стану здоров'я всіх учасників навчально-виховного процесу, оздоровлення соціального оточення. Дотримання всіма учасниками навчально-виховного процесу довготривалих принципів здоров'яформуючої та здоров'язберігаючої поведінки [8].

Наслідки

Якщо підтримувати створений єдиний здоров'яформуючий і здоров'язберігаючий простір факультету та активно залучати до цього процесу самих студентів, педагогічний колектив, батьків, громадськість, забезпечувати особистісну зорієнтованість валеологічних знань як способу життя, то у студентів, викладачів, батьків буде сформована позитивна мотивація щодо здорового способу життя, потреба в активному підвищенні якості власного здоров'я, що дозволить у цілому підвищити рівень здоров'я студентів і забезпечити свідоме формування його самим студентом [5].

Таким чином, об'єднавши всі складові здоров'я та визначивши пріоритетні напрямки роботи факультету з питань зміцнення здоров'я студентів, ми спроектували модель «Природничий факультет – школа сприяння здоров'ю».

Проект «Природничий факультет – школа сприяння здоров'ю» в Полтавському національному педагогічному університеті імені В.Г. Короленка на природничому факультеті діятиме за трьома напрямками:

1. Забезпечення фізичного здоров'я студентів.

Пріоритетною формою збереження і зміцнення здоров'я студентів є фізкультурно-оздоровча діяльність. Зважаючи на те, що значне зменшення рухової активності студентів призводить до погіршення їхнього стану здоров'я, зменшення адаптаційних можливостей організму, особлива увага на факультеті приділятиметься використанню різних засобів і форм фізичного виховання.

Система заходів підвищення рівня фізичного здоров'я як студентів передбачає: проведення позанавчальних, додаткових і самостійних занять фізичними вправами (змагання, ігри, турніри, туристичні походи, курси, дні здоров'я), що задовольняють біологічну потребу студентів у русі. В режим дня студента включити оздоровчі заняття з гімнастики, фізкультхвилинки. Розробити індивідуальні оздоровчі програми для студентів. Для формування мотивації на вдосконалення рівня фізичного розвитку на факультеті проводитимуться тестування-змагання, а також тестування для визначення рівня фізичного розвитку студентів [6].

Одним з найважливіших напрямів діяльності **Школи сприяння здоров'ю** є забезпечення необхідних санітарно-гігієнічних умов внутрішнього середовища, зокрема:

—озеленення приміщення факультету і аудиторій;

- контроль за температурним режимом;
- контроль за штучним освітленням;
- забезпечення санітарно-гігієнічної відповідності меблів;
- контроль за чистотою аудиторій;
- дотримання гігієнічних вимог до поліграфічної продукції для студентів.

Створюючи відповідні санітарно-гігієнічні умови, факультет формує свій тип життєдіяльності, який особливим чином впливає на студентів, їх інтереси, поведінку і здоров'я.

2. Збереження психічного здоров'я студентів.

Медико-психолого-педагогічна практика свідчить, що значна частина студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності перебуває у стані хронічної втоми. Зокрема, дослідженнями доведено, що педагогічні помилки або неправильні педагогічні технології відображаються на дитячій психіці.

Головною метою психологічної служби на факультеті є збереження та зміцнення фізичного та психічного здоров'я студентів, забезпечення умов для їх повноцінного духовного розвитку. Це вимагає створення у факультеті особливої атмосфери сприяння здоров'ю, яка б відкрила кожному студенту позитивний простір для особистісного зростання в інтелектуальній, духовній та соціальній сферах. На досягнення цієї мети мають бути спрямовані зусилля адміністрації, викладачів, медичної та психологічної служб університету, батьків і громадськості тобто всіх учасників навчально-виховного процесу.

3. Збереження та збагачення духовного здоров'я студентів.

Розуміючи, що здоров'я здебільшого залежить від самої людини, її свідомості, педагоги значну увагу приділяють формуванню в студентів позитивного ставлення до власного здоров'я, духовного збагачення. В основі такої роботи продумана система взаємодії зі студентами: організація просвітницької роботи, залучення студентів до різних видів позанавчальної діяльності, виховання природного прагнення до самовдосконалення.

Реалізація необхідних здоров'язберігаючих, здоров'язміцнюючих технологій щодо свідомого ставлення до власного здоров'я базується на отриманні необхідних знань основних положень фізіології, психології людини, та інших дисциплін, формуванні знань про фізичне, психічне, духовне та соціальне здоров'я [2].

Значне місце у розвитку навичок здорового способу життя належить позанавчальній роботі зі студентами. Для активної соціалізації багатьох підлітків важливим є досягнення успіху та самореалізація в різних видах діяльності. Це клубні форми роботи, екскурсії, конкурси, ігри, діяльність громадських організацій тощо. Позанавчальна діяльність сприяє, виробленню життєвих навичок вихованців завдяки спільним діям і спостереженню за поведінкою інших.

До активних форм і методів, що сприяють формуванню критичного мислення, ініціативи і творчості, належать: ситуаційно-рольова гра, соціально-психологічний тренінг, метод аналізу соціальних ситуацій з морально-етичним характером, психолого-педагогічний семінар, просвітницькі бесіди лекції, години здоров'я, організовані рухливі перерви, фізкультхвилинки та фізкультпаузи, методи вправ, контролю і самоконтролю, створення громадської думки.

Застосування цих методів сприяє формуванню у студентів позитивної мотивації на здоровий спосіб життя [7].

Список використаних джерел:

1. Апанасенко Г.Л. Индивидуальное здоровье: сущность, механизмы проявления // Гигиена и санитария. – 2004. – №1. – С. 60–63.
2. Бабенко В.Л. Досвід роботи школи по впровадженню програми «Молодь за здоров'я». Ж-л «Безпека життєдіяльності». № 7, 2005. – С. 66–67.

3. Галимов А.Р., Кайбышев В.Т. Здоровье как нравственная ценность и его самооценка врачами. Ж-л «Медицина труда и промышленная экология». №7, 2005. – С. 37–42.
4. Гончаренко М.С., Кириленко С.В. Валеологический подход в формировании гуманистического направления в системе образования. Валеология: сучасний стан, напрямки, та перспективи розвитку / Матер. V Міжнар. наук.-практ. конференції, квітень 2007 р. – Харків, 2007. – Т.4. – С. 5–22.
5. Даниленко Г.М., Колпакова Т.М., Подаваленко А.В. Особливості формування навичок здорового способу життя серед школярів // Гігієнічна наука та практика на рубежі століть: Матер. XIV з'їзду гігієністів України. 19-21 травня 2004 р. – Дніпропетровськ, 2004. – Т.2. – С. 246–247.
6. Міненко А.О. Основи валеологічного моніторингу і оздоровчих технологій. – Чернігів, 2005. – 16 с.
7. Москаленко В.Ф. Здоровий спосіб життя: теорія та практика // Охорона здоров'я України. – 2002. – №2. – С. 4–6.
8. Страшко С.В., Животовська Л.А., Кривич І.П., Чорненко В.Д., Флоренсова К.М. Інструктивно-методичні й інформаційні матеріали щодо запобігання вживанню наркотичних речовин, поширенню в Україні небезпечних інфекційних захворювань та профілактики йодної недостатності у населення. Ж-л «Інформаційний вісник» № 12, 2004.– С.73–97.
9. Яременко О., Балакірева О., Вакуленко О. та ін. Формування здорового способу життя молоді: проблеми та перспективи. – Київ, 2000. – 246 с.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕТОД РОБОТИ ПРИ ВИВЧЕННІ НІТРОГЕНУ ТА ЙОГО СПОЛУК

Ольхова В.А.
(Полтава, Україна)

Останнім часом в освітніх закладах досить актуальним стало питання щодо самостійної роботи школярів. Рівень знань учня вимірюється і оцінюється в його здатності самостійно здобувати нові знання та використовувати їх у своїй діяльності. Однак у масовій шкільній практиці переважаючою формою навчання є переважання готових знань учителем і в основному пасивне сприймання їх учнями. Тільки цілеспрямована систематична самостійна робота кожного школяра дозволяє глибоко засвоїти знання, виробити і закріпити вміння, перетворити їх у відповідні навички.

Мета статті – теоретичне обґрунтування ефективності методу самостійної роботи школярів, зокрема для ефективності вивчення Нітрогену та його сполук.

Самостійна робота учнів завжди має повну дидактичну спрямованість. Основною її дидактичною метою на уроці є вивчення нового матеріалу, вдосконалення набутих знань і вмінь, перевірка результатів навчання. Здебільшого одна і та сама робота дає змогу одночасно розв'язати кілька завдань [2].

Якщо образно показати різноманітність і взаємозв'язок усіх видів самостійних робіт, що відрізняються за цими ознаками, то можна сказати, що самостійні роботи реалізують такі головні дидактичні цілі:

- сприяють вивченню нового матеріалу,
- закріпленню і вдосконаленню знань і вмінь,
- перевірці результатів навчання.

Самостійна робота в навчально-пізнавальній діяльності школярів є досить ефективним методом навчання. Особливо це можна побачити при вивченні Нітрогену та його сполук. Ця тема має досить обширний матеріал, який дуже важко подати в школі за невелику кількість виділених годин. А оскільки Нітроген та його сполуки досить розповсюджені в виробництві, то вивчення цієї теми школярами є досить актуальним і займає значне місце в шкільному курсі хімії.